

Werkvormen voor het KIJKEN naar Kunst

Een belangrijk onderdeel van de lessen die beschreven staan in de leerlijn van de Cultuurtrein is het Kijken naar Kunst. Met een hele klas kijken naar en bespreken van een kunstwerk is geen gemakkelijke opgave. Om je een beetje op weg te helpen hebben we hieronder een aantal werkvormen verzameld die het klassikaal of in groepjes KIJKEN naar kunst kan vergemakkelijken. Kies een vorm of combineer de verschillende vormen in een circuit.

1. Kunst in stukken

Benodigheden:

- uitgeprinte kunstwerken van de betreffende kunstenaar in stukken geknipt en eventueel gelamineerd. Zorg dat er voor elk kind een puzzelstuk is.
- vellen papier
- eventueel plakband of lijm
- kunstwerk voor op het digibord

Tijdsduur: 10 - 15 minuten

Geschikt voor groep: 1, 2, 3 en 4

Werkwijze:

Geef een korte inleiding op de les. Vertel dat de kinderen gaan werken zoals de betreffende kunstenaar dat doet. Laat alvast een kunstwerk zien op het bord of uitgeprint.

Geef de leerlingen allemaal een puzzelstuk en leg verspreid door de klas vellen papier of karton neer waar ze de puzzelstukken bij elkaar kunnen leggen en eventueel vastplakken. Dan kan het puzzelen beginnen. Door het maken van de puzzels kijken de kinderen heel gericht naar de stukken van het kunstwerk. Terwijl de leerlingen puzzelen kan de leerkracht rondlopen en vragen stellen over wat ze zien op de verschillende stukken.

Alle puzzels gemaakt? Bespreek de puzzelkunstwerken dan na in de kring.

Variant:

Deze variant is vooral geschikt voor kunst waar veel op te zien is, zoals de Kinderspelen, van Pieter Bruegel (les 4.1). Verdeel de klas in groepen van 4 à 5 leerlingen. Print het kunstwerk uit en knip het in zo veel stukken als er groepjes zijn. Lamineren van de stukken zorgt ervoor dat ze vaker gebruikt kunnen worden. Geef elke groep een stuk van het kunstwerk. Ze bekijken en bespreken het stukje van het kunstwerk samen en zetten een rondje (met whitebordstift of potlood) om een situatie die ze graag met de klas willen bespreken. Geef hier beperkt de tijd voor, bijvoorbeeld 5 minuten, en maak afspraken over hoeveel rondjes ze mogen zetten. Laat van elk groepje één kind naar voren komen die aanwijst om welke situatie ze een rondje hebben gezet en wat hen opviel aan die situatie. Dit gesprek biedt veel mogelijkheden om de verschillen tussen vroeger en nu te bespreken.

2. Vragen happen

Benodigheden:

- 1 of meerdere reuzehappertjes van een groot vel papier (vouwwijze bijlage 1)
- vragen (bijlage 2)
- uitgeprinte kunstwerken van de betreffende kunstenaar
- kunstwerk(en) voor op het digibord

Tijdsduur: 10 - 15 minuten

Geschikt voor groep: 4 tot en met 8

Werkwijze:

Vouw als voorbereiding een of meerdere happertjes van een groot vel papier. Plak stickertjes of maak tekeningen op de eerste flap. Kies vragen uit de lijst met vragen in de bijlage en schrijf deze onder de flapjes.

Maak groepjes van 4 à 5 leerlingen. Geef hen een happertje met vragen en een kunstwerk. Het leukst is om hier verschillende kunstwerken voor te gebruiken, zodat elk groepje naar een ander kunstwerk kijkt. Een kind begint en noemt een getal onder de 10. Degene die het happertje vast heeft opent deze het genoemde aantal keer, beurtelings naar boven en opzij. De ander kiest vervolgens een bepaald stickertje of tekeningetje, tilt het flapje op en leest de vraag hardop voor. Degene die het getal heeft gezegd bekijkt het kunstwerk dat op tafel ligt en probeert de vraag te beantwoorden. Het antwoord wordt in het groepje besproken en vervolgens wordt het happertje doorgegeven aan de volgende persoon. Hebben de groepjes (bijna) alle vragen gehad of is de tijd voorbij die er aan besteedt kan worden? Bespreek dan kort klassikaal na door (per groepje) het kunstwerk te laten zien aan de klas en een vraag uit te lichten.

Variant:

Gebruik vouwblaadjes en laat de kinderen zelf een happertje vouwen. Zet de vragen op het bord en laat de leerlingen vragen kiezen en deze in het happertje schrijven. Ze kunnen nu in tweetallen werken of bijvoorbeeld in tweetallen rondlopen door de klas waar kunstwerken liggen of opgehangen zijn en elkaar vragen stellen.

3. Dobbelen

Benodigheden:

- 2 dobbelstenen
- vragenkaartjes, genummerd van 2 tot en met 12 (bijlage 2)
- uitgeprinte kunstwerken van de betreffende kunstenaar
- kunstwerk(en) voor op het digibord

Tijdsduur: 10 - 15 minuten

Geschikt voor groep: 4 tot en met 8

Werkwijze:

Maak groepjes van 4 à 5 leerlingen. Elk groepje krijgt een setje vragenkaartjes en twee dobbelstenen. De leerlingen gooien om de beurt en beantwoorden de vraag op het kaartje met hun nummer. De leerkracht schuift aan bij de verschillende groepjes om het gesprek te volgen of op gang te brengen.

Variant:

Gebruik reuzedobbelstenen en geef leerlingen de beurt om de dobbelstenen te gooien. Bespreek de vraag en het gegeven antwoord klassikaal.

4. Grabbelen

Benodigheden:

- pot met vragenkaartjes
- uitgeprinte kunstwerken van de betreffende kunstenaar
- kunstwerk(en) voor op het digibord

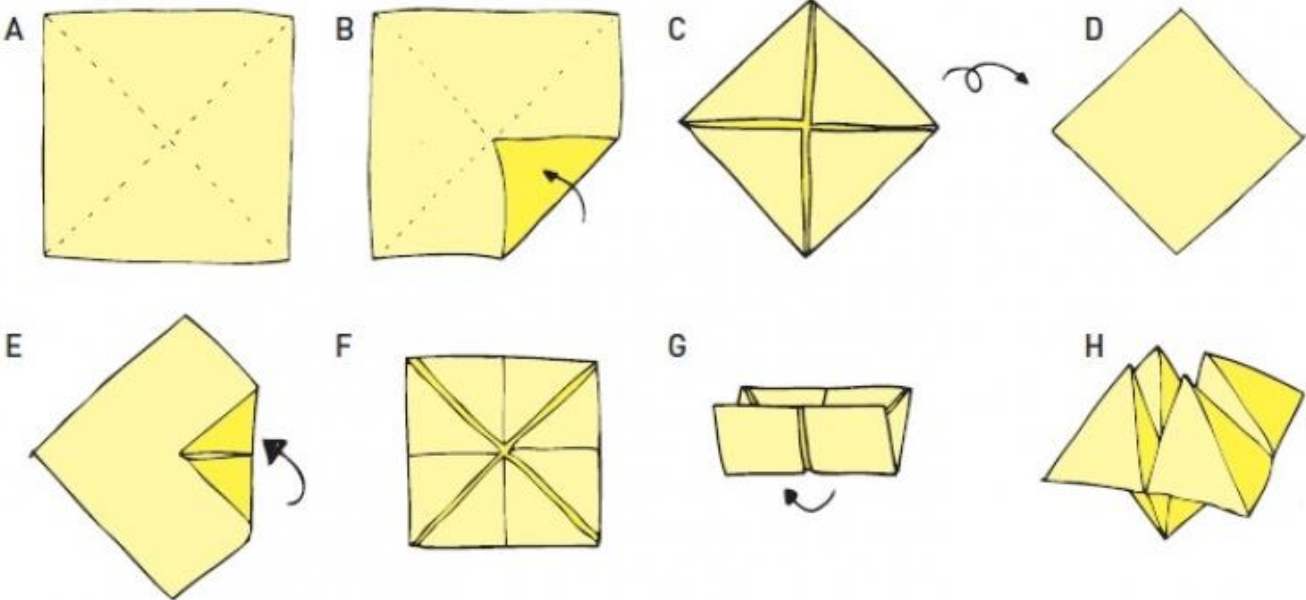
Tijdsduur: 10 - 15 minuten

Geschikt voor groep: 1 tot en met 8

Werkwijze:

Vul een pot, hoed of mand met de vragen uit bijlage 2 of laat de leerlingen na een korte introductie zelf vragen bedenken en verzamel deze in een pot, hoed o.i.d. In een klassikale werkvorm staat er een kunstwerk centraal op het digibord en grabbelen de leerlingen om de beurt een vraag uit de pot die beantwoordt en besproken wordt. Deze werkvorm kan ook prima ingezet worden in een circuit waarbij er gegrabbeld wordt in een groepje van 4 à 5 leerlingen en zij op deze manier het kunstwerk van hun groepje goed bekijken.

Bijlage 1: Vouwwijze happertje

Bijlage 2: Vragen voor in happertje en vragenkaartjes (bron: jufenmeester.nl)

- Kijk goed naar het kunstwerk.
- Doe het kunstwerk na met je lichaam. Ga bijvoorbeeld net zo staan als een van de personen op het schilderij.

- Kijk samen naar het kunstwerk.
- Zeg om de beurt één zin over het kunstwerk. Bijvoorbeeld: *De schilder heeft veel rood gebruikt. Of: Ik zie veel ronde vormen in het schilderij.*

- Kijk tien tellen naar het kunstwerk. Maak een 'foto' in je hoofd.
- Draai je om, zodat je met je rug naar het kunstwerk staat.
- Probeer het kunstwerk voor je te zien en beschrijf het zo goed mogelijk.

Bedenk een vraag die je aan de maker van dit kunstwerk zou willen stellen.

Geef het kunstwerk een rapport. Geef een punt voor:

- het idee
- de uitvoering (hoe goed het idee is uitgewerkt)

Kijk eens anders naar het kunstwerk:

- met één oog dicht
- met je ogen half dicht-geknepen
- terwijl je springt
- ondersteboven

Bedenk een (nieuwe) titel voor het kunstwerk.

Waar zou je het kunstwerk neer willen hangen of neer willen zetten? Bedenk een mooie plek. Alles mag!

Hoe oud denk jij dat het kunstwerk is?

Je moet proberen dit kunstwerk te verkopen voor een zo hoog mogelijk bedrag. Houd een verkooppraatje.

Vertel een verhaaltje bij het kunstwerk. Breng het tot leven. Zie je mensen of dieren? Verzin wie het zijn.

Welke emoties passen bij dit kunstwerk en waarom? Bijvoorbeeld: bang, blij, boos, verdrietig, schaamte, woede, onzeker, verving, plezier.

<p>Wat zie je? Waarvan zie je dat?</p>	<p>Wat valt je op aan de vormen die de kunstenaar gebruikt?</p>	<p>Wat valt je op aan de kleuren die de kunstenaar gebruikt?</p>
<p>Welke titel zou jij dit kunstwerk geven?</p>	<p>Waarvan denk jij dat dit kunstwerk is gemaakt en waarom denk je dat?</p>	<p>Als je kijkt naar een ander kunstwerk van deze kunstenaar zie je dan overeenkomsten?</p>
<p>Als je kijkt naar een ander kunstwerk van deze kunstenaar zie je dan verschillen?</p>	<p>Wat voel je bij dit kunstwerk en waar komt dat door?</p>	<p>Wat is het voor soort kunstwerk en waar zie je dat aan?</p>
<p>Is er iets dat je opvalt aan het kunstwerk?</p>	<p>Verandert de kunstenaar de werkelijkheid? Hoe doet hij dat?</p>	<p>Hoe denk je dat het kunstwerk voelt?</p>
<p>Verandert je mening over het kunstwerk, als je er beter naar kijkt?</p>	<p>Waar doet het kunstwerk je aan denken?</p>	

Bijlage 3: Hulpmiddel voor evaluatie van de opdracht

Het laatste onderdeel van de lessen uit leerlijn van de Cultuurtrein is het evalueren van de opdracht, verwoorden en reflecteren op het proces en het resultaat. Deze reflectiecirkel kan daarbij behulpzaam zijn.

